

Opinie

België is geen echt parlementair systeem

In Nederland maakt de LPF deel uit van het (demissionaire) kabinet. In België is dat voor het Vlaams Blok vooralsnog ondenkbaar. Dat brengt een hoogleraar staatsrecht ertoe kanttekeningen te maken bij de democratie.

Matthias Storme

Een van de opmerkelijkste verschillen tussen Nederland en België is de houding die de gevestigde partijen en media hebben aangenomen tegenover het rechts populisme. In Vlaanderen wordt het verketterd, voorwerp van een algehele boycot door de andere partijen, in de media doodgezwegen behalve wanneer men het kan zwartmaken; het wordt geweerd tot actief bestreden door overheidsdiensten (die daarbij bijna systematisch door de rechter in het ongelijk worden gesteld), en door de diensten van de Eerste Minister voor de rechter gedaagd in de hoop het te kunnen verbieden. Zelfs de samenstelling van parlementaire organen wordt speciaal vervalst om hun politiek gewicht te verminderen; een vervalsing die door de Raad van State werd afgekraakt en onlangs door het Grondwettelijk Hof vernietigd. Men spreekt van een "schutkring" ('cordon sanitaire') die op de eerste plaats het verbod van elke samenwerking op welke wijze ook inhoudt, maar in een radicalere versie ook het weigeren van elk gesprek, en meer nog het beletten dat de andersdenkenden publiekelijk aan het woord komen.

In Nederland worden de populisten van de LPF daarentegen opgenomen in de regering. De theocraten van de SGP worden al meer dan een eeuw op volstrekt normale wijze behandeld.

Eigenheid Vlaams Blok

Natuurlijk speelt in België een aantal factoren mee die in Nederland niet spelen, maar zij vertekenen de zaak veeleer dan die te verklaren. Het Vlaams Blok is op de eerste plaats een separatistische partij. Ze wil dus wel degelijk een einde maken aan het bestaande grondwettelijk bestel, maar helemaal niet om de parlementaire democratie af te schaffen: veeleer om ze te versterken. Daarnaast is het Vlaams Blok zonder twijfel een anti-immigratiepartij, die een immigratiestop voor niet-Europeanen wil invoeren en het onderscheid op basis van nationaliteit wil behouden. Ten slotte is het Vlaams Blok een populistische partij die voortdurend het volk tegenover het establishment plaatst en uitdrukking geeft aan het gevoel van machteloosheid van een groot deel van de bevolking.

Gevolgen uitsluiting

De reacties op het Vlaams Blok zouden nooit zo hevig zijn indien de uitsluiting ervan geen strategie van machtsbehoud van anderen zou dienen. Door deze strategie wordt het gewicht van de Vlaamse politieke partijen in België verzwakt ten gunste van de Waalse partijen, die dan ook de grofste vormen van intolerantie en beledigingen niet schuwen. Door deze strategie wordt de positie van de linkse partijen gevoelig versterkt, omdat zij daardoor bijna gegarandeerd aan de regering kunnen deelnemen. Nu is het natuurlijk zo dat elke politieke partij nog altijd coalities mag sluiten met wie zij wil, zolang zij een parlementaire meerderheid kan bereiken. Maar België is geen echt parlementair systeem; het parlement neemt omzeggens nooit een beslissing waarover niet eerst een consensus bestaat tussen de regeringspartijen, wat de hele wetgeving tot een geven en nemen tussen die partijen herleidt. 'Wisselmeerderheden' komen zelden voor, zodat vrij veel voorstellen waarover bij de bevolking en zelfs in het parlement een meerderheid voorhanden is, althans op Vlaams niveau, nooit goedgekeurd geraken.

Er is geen voldoende reden om Vlaams Blok of AEL uit het democratisch debat te weren

De AEL

Sinds kort is er nog een andere partij, die bijna evenzeer in het verdomhoekje wordt geplaatst, de Arabisch-Europese Liga. Deze partij heeft intussen ook in Nederland enige bekendheid verworven. Zij eist verregaande minderheidsrechten op "personele" (niet-territoriale) basis op die in onze landen hooguit worden erkend bij

nationale minderheden die van oudsher, althans sedert eeuwen inheems zijn: eigen rechtssysteem voor moslims (de sharia), erkenning van hun taal als officiële taal e.d. Al vind ik deze voorstellen volkomen verwerpelijk, toch is dat geen voldoende reden om een dergelijke partij uit het democratisch debat te weren, zolang zij geen gebruik maakt van geweld en geen reële bedreiging vormt.

Democratische waarden

Het droevige in Vlaanderen is vooral de leegheid van de heersende mening op dit punt. Men zwaait vaak met onze Europese democratische waarden en beginselen. Maar wanneer men doorvraagt wat die beginselen dan wel inhouden, komt dit doorgaans enkel neer op het non-discriminatiebeginsel. Men is zelden in staat of bereid om ook maar één inhoudelijke waarde aan te geven die men bereid is tegen andersdenkenden te verdedigen. Dat bewijst hoe weinig eigen waarden we nog te verdedigen hebben. Mijns inziens zijn er enkele veel zinnvollere toetsstenen om te bepalen of we hun opvattingen tolereren of niet. Bijvoorbeeld of men de veranderlijkheid van het recht door democratische besluitvorming aanvaardt en of men de vrijheid om van godsdienst te veranderen (i.c. uit de islam te treden) aanvaardt.

Prof. dr. M.E. Storme is hoogleraar recht aan de UFSIA en de UIA te Antwerpen.

 [Print artikel](#) [Email artikel](#)

© 2003 Katholiek Nieuwsblad

Niets van deze uitgave mag opnieuw worden uitgegeven in welke vorm dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

